

Prve hrvatske nogometašice

DVOBOJ NOGOMETAŠICA ZAGREBA I PRVOG ČEHOSLOVAČKOG DAMSKOG NOGOMETNOG KLUBA IZ BRNA 24. SRPNJA 1938. NA STADIONU SVETICE U MAKSIMIRU GLEDALO JE 12.000 LJUDI. USKORO JE OSNOVAN I JUGOSLAVENSKI ŽENSKI LOPTAČKO-NOGOMETNI SAVEZ, ALI JE MINISTARSTVO TELESNOG VASPITANJA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE U OŽUJKU 1939. ODLUČILO NE ODOBRI TI PREDLOŽENA PRAVILA SAVEZA I PO MOGUĆNOSTI SPRIJEČITI ŠIRENJE NOGOMETA MEĐU ŽENAMA

Piše **Mirko Poldrugáč**

Jedni su bili za, a drugi energično i odlučno protiv toga da žene igraju, prema tadašnjem mišljenju, posve mušku igru - nogomet. Interes za nogomet naglo je porastao nakon uspjeha jugoslavenske ženske reprezentacije u hazeni, koja je na IV. svjetskim ženskim igrama u Londonu 1934. osvojila prvo mjesto. Taj je uspjeh bio gotovo presudan za brojnije uključivanje žena u šport, što je opet uvjetovalo potrebu osnivanja Jugoslavenskog saveza za ženske sportove u sklopu Saveza sportskih saveza Kraljevine Jugoslavije. Budući da je u to vrijeme došlo do nesuglasica u Jugoslavenskom hazena savezu, osnovanom 1924. godine, stvoreni su dobri uvjeti ne samo za propagandu nogometa među ženama nego i za osnivanje klubova i sekcija za nogometašice.

U cilju razvoja ženskog nogometa u nas, bečke ekipe *Austrija* i *Windobonom* su 6. lipnja 1937. odigrale u Zagrebu propagandnu utakmicu, a nakon toga nastupile su u Borovu, gdje je vrlo brzo došlo do osnivanja Ženskog nogometnog kluba *Bata*, prvog ženskog nogometnog kluba u Hrvatskoj. Iste su godine osnovane ženske nogometne sekcije u Hrvatskom športskom klubu *Zagreb*, Hrvatskom akademskom športskom klubu, Hrvatskom športskom klubu *Maksimir*, Sportskom klubu *Jugoslavija*, svi iz Zagreba, i Varaždinskom športskom klubu *Slavija*.

Prva kapetanica Mileva Reščak

Najviše je ažurnosti pokazao HŠK *Zagreb* koji je u svoju novoosnovanu sekciju primao *naše mlade dame, koje su oduševljene prijateljice nogometne igre*. Tako je objavljeno u dnevним novinama *Večer* 23. studenoga 1937., br. 5097. Zanimanje je bilo veliko i potkraj godine u klub su bile upisane 44 igračice.

U zagrebačkom dnevnom tisku ženski je nogomet često dobivao podršku, ali je bilo i podrugljivih napisa na temu nogometašica. Tako je u listu *Večer* objavljen crtež koji prikazuje kako će oduševljeni kibici nositi igračice na ramenima poslije pobjede, pa se navodi *Ali kad žene jednom uzjašu muškarcu na grbaču, ne silaze one tako brzo*. Međutim, vodstvo HŠK *Zagreb* nije se dalo smesti. Nakon nove godine 1938. u dvorani u Hrvojevoj 10 radilo se na tehnici, a početkom veljače ekipa je izašla na snijeg. Prva kapetanica ekipe HŠK *Zagreb* Mileva Reščak izjavila je da se igračice u njenom klubu regrutiraju iz redova radnica, činovnica i učenica Ženske realne gimnazije.

Prva utakmica s nogometašicama iz Brna

Igračice su nestrpljivo očekivale prve javne nastupe. Započeti su pregovori s klubovima iz Beča, ali je prva javna uta-

Kapetanica Mileva Reščak

kmica dogovorena s ŽNK *Bata* iz Borova. Međutim, prva utakmica odigrana je s Prvim čehoslovačkim damskim nogometnim klubom iz Brna (Prvy Československy Damsky Footballovy Klub). Te su igračice imale trogodišnje iskustvo i nekoliko međunarodnih uspjeha. Utakmica je ugovorena za 24. srpnja 1938. na stadionu Svetice u Maksimiru. Gošće su odsjele u hotelu "Astorijs", a kada su se smjestile, pozvane su na obilazak grada automobilima.

Na Sokolskom stadionu u Sveticama okupilo se oko 12.000 gledatelja pa je ostvaren i velik financijski uspjeh. Posebnim je pozivnicama pozvan velik

broj uzvanika. Prije glavne utakmice odigrane su dvije predigre. U prvom nastupu u svom gradu igračice su pobijedile i oduševile brojne gledatelje. Naročito su imponirale ne samo igrom, nego i ponašanjem prema suparnicama, sucu i gledateljima. Utakmicu je sudio međunarodni nogometni sudac Marijan Matančić, član uprave i tehnički vođa ženske ekipe HŠK *Zagreb*.

Nekoliko utakmica u nizu

Nakon toga, u nedjelju 31. srpnja 1938. igračice Zagreba i Brna sastale su se u Banjoj Luci. Zagrepčanke su pobijedile 4-1 (1-1). U nedjelju 7. kolovoza ove su se ekipe susrele u Ljubljani (2-2). Za susret je vladao velik interes jer su u ekipi Zagreba igrale tri Slovenke: Marica Cimperman, Fanči Bernik i Anica Oman. U Karlovcu je, u povodu otvaranja stadiona Zajednice sportskih društava, odigrana utakmica između HŠK *Zagreb* i HŠK *Maksimir*, no pogodaka nije bilo. Komentirajući utakmicu u zagrebačkim *Novostima* br. 244 od 6. rujna 1938. napisano je: *Zagrebašice, osobito trio sa Cimpermanovom, pokazale su u par navrata ljepše akcije, nego li igračice nogometnih reprezentacija, koji su igrali predigru*.

Inicijativa za osnivanje saveza

U želji da udruže i organiziraju svoj rad došlo je do inicijative da se osnuje savez koji bi se brinuo o razvoju nogometa među ženama. U tom je cilju u tajništvu HŠK *Zagreb* u Bakačevoj 4/II. sazvana Osnivačka skupština Jugoslavenskog ženskog loptačko-nogometnog saveza. Pozivu su se odazvali predstavnici pet klubova: HŠK *Zagreb*, ŠK *Jugoslavija* (Zagreb), HŠK *Maksimir* (Zagreb), ŽNK *Bata* (Borovo) i VŠK *Slavija* (Varaždin). Skupština je prihvatila prijedlog pravila novog saveza i izabrala privremeni odbor koji je vlastima trebao podnijeti pravila na odobrenje i učlaniti Savez u Savez sportskih saveza Kraljevine Jugoslavije.

Lijevo:
Ekipa ŽNK
Zagreb u Banja
Luci prije susreta
s
nogometašicama
iz Brna 31.
srpnja 1938.

Dolje:
Nogometašice
ŽNK Zagreb
nakon treninga
na igralištu u
Miramarskoj
cesti 1937.
godine

Karikatura iz novina *Večer*, 7. lipnja 1937.

telesno vaspitanje, suglasivši se sa mišljenjem Glavnog sanitetskog savjeta, da je nogometni šport štetan za ženske organe, a naročito na eventualne posljedice kod žene - buduće majke, a sa mišljenjem stručnih referenata ministarstva, da ovaj sport ne odgovara ni duhovno ni tjelesno ženi, riješilo je da definitivno ne odobri predložena pravila i po mogućnosti spriječi širenje ovoga športa među ženama.

Toj su se odluci suprotstavile igračice i njihove klupske uprave. HŠK Zagreb je donio odluku da neće raspustiti nogometnu sekciju. Međutim, od tada pa do II. svjetskog rata pre staje sva aktivnost ženskog nogometa u Hrvatskoj

Osnivanje Jugoslavenskog ženskog loptačko-nogometnog saveza zabilježio je brojni tisak. Neke su novine zamjerale da su na čelo Saveza izabrani muškarci, a kako su muškarci i suci, žene su opet u podređenom položaju. U međuvremenu, dok su se funkcionari Saveza borili za njegovu registraciju, u tisku su se vodile diskusije između pristaša i protivnika ženskog nogometa. Zagrebačka je *Večer* provela anketu među čitateljima koja je trebala pokazati raspoloženje Zagrepčana. Iznesena mišljenja, naročito ona koja su dale žene, bila su potpuno različita.

Odbijenica Ministarstva

Rasprave o opravdanosti i korisnosti ženskog nogometa još bi dugo potrajale da tadašnje Ministarstvo telesnog vaspitanja Kraljevine Jugoslavije nije početkom ožujka 1939. izdalo sljedeće priopćenje: *U vezi s osnivanjem ženskog nogometnog saveza u Zagrebu, Ministarstvo je o tom pitanju pribavilo mišljenje svojih stručnih referenata, svršenih apsolutenata visokih škola za tjelesni odgoj i tražilo je mišljenje sanitetskog odbora o utjecaju ovog sporta na ženski organizam. Glavni sanitetski savjet po svestranom razmotrenju stao je na gladište, da nogometni šport, kao i svi športovi koji mnogo angažiraju muskulaturu nogu i karlicu žene, u mnogim slučajevima dovode do poremećaja funkcije generativnih organa žene i isto tako i do proširenja vena na nogama, što je svakako teška i opasna komplikacija u trudnoći i porođaju. Ministarstvo za*

Literatura

1. Frntić, F. (1979), Prilog povijesti nogometa igračica, Povijest sporta, Zagreb br. 39, godina 10, str. 3374 - 3382.
2. Svijet, ilustrirani tjednik, Zagreb, br. 23, od 9. VI. 1938.
3. Radan, Ž. (1970) Osnivanje ženskog loptačkog saveza u Jugoslaviji, Povijest sporta, Zagreb, br. 3, rujan 1970.